

EKo

8.6.2009

Dnro 055/63/2009

Finanssineuvos Urpo Hautala
Valtiovarainministeriö

VM 056:00/2009

Luonnos hallituksen esityksestä laiksi sidotusta pitkäaikaissästämisestä

Yleistä

Esitysluonnoksen mukaan säädettäisiin uusi laki sidotusta pitkäaikais-säästämisestä. Laissa säädettäisiin oikeudesta tarjota lain tarkoittamia pitkäaikaissästämissopimuksia, sopimusten sisällöstä, asiakkaan ja palvelun tarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista, säästövarojen sijoittamisesta ja niiden oikeudellisesta asemasta.

Ehdotettu uusi laki ei koskisi vakuutus-säästämistä. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi myös vakuutus-sopimuslaissa olevia eläkevakuutusten siirrettävyyttä koskevia säännöksiä.

Laissa tarkoitettulle pitkäaikaissästämissopimukselle olisi ominaista, että säästövarat saataisiin nostaa vasta kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste, kuten pitkäkestoinen työttömyys, täyttyy.

Pitkäaikaissästämistä koskevassa laissa ei ole tarkoitus säätää säästöajasta eikä säästöjen nostoajasta. Laissa tarkoitettun pitkäaikais-säästämisen verokohtelusta ja mahdollisista verokannusteista säädettäisiin erikseen verolaeissa.

Laissa tarkoitettuja säästämissopimuksia saisivat tarjota talletuspankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt sekä niihin rinnastettavat Suomessa toimivat ulkomaiset palveluntarjoajat.

Säästövarat olisi aina vastaanotettava rahana erilliselle palveluntarjoajan nimissä olevalle ns. säästämistilille. Kaikki säästämissopimukseen perustuva maksuliikenne menisi säästämistilin kautta. Säästämistilillä ei olisi talletussuojaa. Palveluntarjoajalla olisi yksinomainen käyttöoikeus säästämistilillä oleviin varoihin mutta ne olisivat säästäjän omaisuutta eivätkä siten kuuluisi palveluntarjoajan konkurssipesään.

Palveluntarjoajan olisi sijoitettava säästämistilillä olevat varat säästämissopimuksessa sovitulla tavalla. Sallittuja sijoituskohteita olisivat pankkitilit sekä laissa tarkemmin säädetyin edellytyksin arvopaperit ja rahasto-osuudet. Sijoituskohteet olisi hankittava palveluntarjoajan nimissä asiakkaan lukuun. Ne olisivat siten asiakkaan omaisuutta eivätkä kuuluisi palveluntarjoajan konkurssipesään.

Lakiin sisällytettäisiin säännökset palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa säästäjälle sopimusta tehtäessä ja sopimuksen voimassaolok aikana laissa tarkoitettua säästämissopimusta koskevat tiedot, mukaan

lukien sopimuksesta säästäjälle aiheutuvat kulut. Tarkemmat säännökset ilmoitettavista tiedoista annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Säästäjällä olisi oikeus vuoden kuluttua säästämissopimuksen tekemisestä tai aiemmasta irtisanomisesta irtisanoa säästämissopimus ja siirtää varat toiselle palveluntarjoajalle. Sitä vastoin säästäjä ei voisi säästämissopimuksen voimassaoloaikana irtisanoa varoja takaisin itselleen. Samoja periaatteita ehdotetaan sovellettavaksi eläkevakuutuksiin, lukuun ottamatta vakuutus sopimusta, jonka ehtojen mukaan suoritettavat vakuutusmaksut jäävät vakuutusyhtiön hyväksi, jos vakuutusnottaja kuolee ennen sopimuksen päättymistä. Rajoitus liittyy vakuutusriskin hallintaan.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2010 samanaikaisesti sidottua pitkäaikaissäästämistä koskevien verolakien muutosten kanssa.

Akavan kanta

Lakiesitys yhdessä samanaikaisesti käsiteltävien verolainsäädännön muutosten kanssa mahdollistaa nykymuotoisten, vapaaehtoisten eläkevakuutusten kanssa läheisesti kilpailevien eläkesäästämistuotteiden tarjonnan Suomessa.

Akava pitää välttämättömänä, että eläkesäästämislle luodaan vaihtoehtoja ja kilpailu vapaaehtoisista eläkesäästöistä kasvaa. Nykytila, jossa vapaaehtoiset eläkevakuutustuotteet usein ovat varsin lähellä tavallista säästämistä ja niitä saattavat rasittaa suuret asiakkaalta perittävät kulut, on täysin epätyytyvävä¹.

Akava pitää ehdotukseen sisältyvää säästäjän oikeutta irtisanoa säästösopimus ja vaihtaa palveluntarjoajaa keskeisenä kilpailua parantavana ja säästäjän oikeuksia lisäävänä tekijänä.

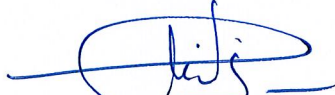
Akava korostaa, että kilpailun edistäminen ja sen myötä sekä eläkesäästäjän että yhteiskunnan tavoitteiden toteuttaminen edellyttää nykyistä parempaa ja kattavampaa eläkesäästötuotteiden vertailtavuutta. Sijoitus- ja vakuutustoiminta, siihen liittyvät periaatteet, käsitteet, riskit ja kustannukset muodostavat jo lähtökohtaisesti useimmille säästäjille vaikeasti hahmotettavan kokonaisuuden. Kokemukset vapaaehtoisista eläkevakuutuksista viittaavat myös siihen, että Suomessa alan kyky riittävään itsesääntelyyn, jolla varmistettaisiin eläkevakuutustuotteiden kulurakenteen läpinäkyvyys sekä kulujen absoluuttinen ja suhteellinen taso on jäänyt puutteelliseksi.

Yllä mainitusta syystä Akava pitää tarpeellisenä, että sen lisäksi mitä laissa säädetään palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudesta ja säästämissopimuksen sisällöstä (§ 7, 8, 10), pykälien 7 ja 8 valvoville viranomaisille antamaa mahdollisuutta antaa tarkempia määräyksiä annettavien tietojen sisällöstä ja esitystavasta käytetään laajasti lakiesityksen perusteluissa kaavaillulla tavalla. Akava yhtyy myös näkemyk-

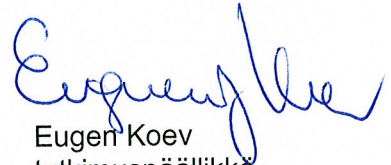
¹ Siva-työryhmän tekemien laskelmien mukaan sijoitussidonnaisten vapaaehtoisten eläkevakuutusten kokonaiskulut muodostuivat nollatuotto-odotuksella ja 20 vuoden säästöajalla 25 – 30 prosentin suuruisiksi säästösummasta (s. 28 esitysluonnoksessa).

seen, että valvovan viranomaisen tulisi antaa nykyistä huomattavasti kattavammat ja yhdenmukaiset määräykset siitä, miten vapaaehtoisten eläkevakuutus tuotteiden ominaisuuksista tiedotetaan ja miten kulut ilmoitetaan. Asiakkaiden on kyettävä valitsemaan vaihtoehtoisten eläkesäästämistuotteiden välillä, erityisesti eläkevakuutuksen ja tavallisen pitkäaikaissäästämisen välillä, omien tarpeidensa pohjalta.

Akava ry

Matti Viljanen
puheenjohtaja

Eugen Koev
tutkimuspäällikkö